

TNS Nipo

Grote Bickersstraat 74 1013 KS Amsterdam

t 020 5225 444

e info@tns-nipo.com www.tns-nipo.com

Rapport

Gemeenteraadsverkiezingen Den Haag

Eerste politieke peiling

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Den Haag

G7235 | 6 december 2013

Tim de Beer en Peter Kanne

Dit document is uitsluitend voor deze opdrachtgever opgesteld. Alle in het document vermelde gegevens zijn strikt vertrouwelijk. Publicatie en inzage aan derden, geheel of gedeeltelijk, is zonder schriftelijke toestemming van TNS NIPO beslist niet toegestaan. Door ons lidmaatschap zijn wij gehouden de gedragsregels na te leven van Esomar en de MarktOnderzoekAssociatie (MOA).

© TNS NIPO | ISO 9001, ISO 20252, ISO 26362, ISO 14001 en ISO 27001 gecertificeerd | rapport
nederlands.dotm

Inhoud

	Inleiding	1
1	Interesse, kennis en opkomst	3
1.1	Interesse in gemeentelijke politiek staat onder druk	3
1.2	Eén derde weet in welke maand de verkiezingen plaatsvinden	4
1.3	Opkomstintentie Den Haag lager dan in 2010, vergelijkbaar met 2006	5
2	Politieke peiling	6
2.1	Opnieuw nek-aan-nek race in het verschiet	6
3	Waar moeten de verkiezingen over gaan?	9
3.1	Zorg belangrijkste onderwerp in Den Haag	9
3.2	Onderscheid thema's naar groepen kiezers	10

Inleiding

Op 19 maart 2014 zijn de gemeenteraadsverkiezingen in de meeste gemeenten in Nederland. Zo ook in Den Haag.

Bij de laatste raadsverkiezingen in 2010 ging 52,9% van de Hagenaren naar de stembus. Het opkomstpercentage in Den Haag lag iets lager dan het landelijk gemiddelde (54,1%), maar hoger dan de opkomst in de andere grote steden: zo was de opkomst in Amsterdam en Utrecht iets lager en de opkomst in Rotterdam beduidend lager.

Een mooie ontwikkeling voor de gemeente Den Haag: tegen de landelijke trend in steeg de opkomst in Den Haag, als we de verkiezingen in 2010 met die van 2006 vergelijken. In 2006 ging slechts 48% van de Hagenaren naar de stembus, een fors lager percentage dan het landelijk gemiddelde toentertijd (59%) en ook lager dan de opkomst in Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.

De gemeente Den Haag heeft TNS NIPO, net als in 2009/2010, opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar opkomst- en stemintentie van stemgerechtigde inwoners van Den Haag. Een belangrijke doelstelling voor de gemeente Den Haag was (en is) opkomstbevordering.

Publiciteit omtrent de peiling (verwachte opkomst en virtuele zetelverdeling) zal – naar verwachting – de verkiezingsstrijd ten goede komen en de opkomst doen toenemen. Als kiezers zien hoe de partijen ervoor staan, zullen zij waarschijnlijk geprikkeld worden zich (meer) te verdiepen in de inhoud van de verkiezingsthema's en welke kant de politieke partijen op willen met de hofstad: Waar staan de politieke partijen voor? Natuurlijk geldt óók: het transparant maken van thema's die verschillende kiezersgroepen belangrijk vinden komt de politieke campagnes ten goede.

In deze rapportage komen aan de orde:

- De interesse in de lokale politiek
- De bekendheid met wanneer de verkiezingen plaatsvinden
- De te verwachten opkomst
- De virtuele zetelverdeling van dit moment
- De belangrijkste thema's in de verkiezingsstrijd.

Onderzoeksverantwoording

In totaal werkten 786 inwoners (18+ en stemgerechtigd) van Den Haag mee aan het onderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd middels twee methoden:

1. de CAWI-methode (online) met TNS NIPObase als steekproefbasis

Steekproefgrootte n = 536

Veldwerkperiode: 15 t/m 24 november 2013

2. Face-to-face

Steekproefgrootte n = 250

Veldwerkperiode: 15 t/m 29 november 2013

Bij beide methoden konden de respondenten zelf – zonder hulp van de enquêteur – de vragenlijst invullen. Bij de online methode zit de respondent thuis, achter zijn eigen pc. Bij de face-to-face methode zijn korte vragenlijsten (2 A4) uitgedeeld en vulden de respondenten deze eveneens zelf in. Dit om sociale wenselijkheid zoveel mogelijk te voorkomen.

De data verzameld uit beide methoden zijn samengevoegd en het gehele bestand is herwogen op sekse, leeftijd, opleiding, etniciteit en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010.

1 Interesse, kennis en opkomst

1.1 Interesse in gemeentelijke politiek staat onder druk

Minder dan de helft (44%) van de meerderjarige Hagenaren geeft aan tamelijk tot zeer geïnteresseerd te zijn in de gemeentelijke politiek.

Een opvallend lage score, zeker als we dit afzetten tegen de score eind oktober 2009 (zo'n vier maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2010). Toen gaf ruim de helft (54%) van de Hagenaren aan geïnteresseerd te zijn in de gemeentelijke politiek.

Voorals het percentage Hagenaren dat aangeeft *helemaal niet* geïnteresseerd te zijn is aanzienlijk gestegen: van 14% naar 23%. Bij de Hagenaren die bij de raadsverkiezingen in 2010 niet hebben gestemd betreft dat aandeel maar liefst 39%.

I | Minderheid Hagenaren geeft aan geïnteresseerd te zijn in de gemeentelijke politiek

	Den Haag, okt 2009	Den Haag, nov/ dec 2013
	%	%
Zeer geïnteresseerd	12	9
Tamelijk geïnteresseerd	42	35
Niet zo geïnteresseerd	32	33
Helemaal niet geïnteresseerd	14	23

Achterblijvende interesse bij middelbaar en lager opgeleiden, niet-westerse allochtonen, jongeren

Er zijn meer verschillen tussen groepen. Zo zijn er grote verschillen in interesseniveau te zien als we naar verschillende opleidingsgroepen kijken. Hoger opgeleiden zijn beduidend vaker geïnteresseerd in de gemeentelijke politiek dan zowel middelbaar en lager opgeleiden (55% versus 35% en 35%).

Er zijn tevens verschillen als we kijken naar het verschil in etniciteit. Zo geeft 65% van de westerse allochtonen aan geïnteresseerd te zijn in de gemeentelijke politiek van Den Haag. Zo blijft de interesse van niet-westerse allochtonen¹ (30%) ver achter bij de interesse van autochtone Hagenaren (47%) en westerse allochtonen (65%).

Verder zijn ook ouderen (55+) vaker geïnteresseerd in de gemeentelijke politiek dan jongeren (18-34 jaar) en Hagenaren van middelbare leeftijd (35-54 jaar): respectievelijk 58%, 38% en 39% geeft aan geïnteresseerd te zijn.

¹ Inwoners van de stad Den Haag van Surinaamse, Antilliaanse, Marokkaanse, Turkse en 'overig niet-westerse' afkomst (Afrika, Zuid-Amerika, Azië exclusief Japan en Indonesië).

1.2 Eén derde weet in welke maand de verkiezingen plaatsvinden

Ruim een derde (36%) van de meerderjarige Hagenaren geeft aan te weten dat de gemeentelijke verkiezingen in Den Haag in maart 2014 gaan plaatsvinden. Meer dan de helft (56%) geeft direct aan dit niet te weten.

Uiteraard zal het percentage Hagenaren dat weet in welke maand de gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden in de komende maanden flink oplopen. Ter indicatie: deze score is vergelijkbaar met de bekendheid met de raadsverkiezingen eind oktober 2009, vier maanden voor de raadsverkiezingen. Destijds kon 33% de correcte maand noemen, een percentage dat een maand voor de verkiezingen was opgelopen naar 70%.

2 | Eén derde van de Hagenaren weet dat in maart 2014 de gemeentelijke verkiezingen plaatsvinden

	Den Haag, okt 2009	Den Haag, nov/ dec 2013
	%	%
Dec/jan/febr.	4	4
Maart	33	36
April/mei	10	4
Weet niet	53	56

Zoals ook in de interesse in de gemeentelijke politiek is te zien zijn de hoogopgeleiden beter op de hoogte van de maand waarin de verkiezingen plaatsvinden.

Landelijk² ligt dit percentage een stuk *hoger*: momenteel is ruim de helft (56%) van de Nederlanders in staat om de juiste maand van de raadsverkiezingen te noemen, maar liefst 20% meer dan in Den Haag het geval is. Vier jaar geleden was juist het omgekeerde het geval: toen lag de gemiddelde landelijke bekendheid met 22% aanmerkelijk *lager* dan in Den Haag.

Hoger opgeleiden (42%) kunnen iets vaker de juiste maand noemen dan middelbaar (31%) en lager opgeleiden (32%), ouderen kunnen dat aanmerkelijk vaker (54%) dan jongeren (29%) en Hagenaren van middelbare leeftijd (28%).

Het aandeel niet-westerse allochtonen dat de juiste maand weet te noemen blijft aanmerkelijk achter bij westerse allochtonen en autochtone Hagenaren (15% versus 43% en 48%). Ook deze verhouding is vergelijkbaar met de peiling uit oktober 2009 – toen wist respectievelijk 8% van de niet-westerse allochtonen en 41% van de autochtone Hagenaren de juiste verkiezingsmaand te noemen.

² Politiek onderzoek TNS NIPO, begin december 2013.

1.3 Opkomstintentie Den Haag lager dan in 2010, vergelijkbaar met 2006

In 2006 ging 48% van de Hagenaren naar de stembus, in 2010 ging het om bijna 53% van de Hagenaren. In oktober 2009 gaf 54% aan 'zeker' te gaan stemmen bij de raadsverkiezingen in 2010, een percentage dat – een maand voor de verkiezingen – opliep naar 57%. Kortom: doorgaans is het percentage 'zeker wel' een redelijk goede voorspeller van gedrag.

Nu geeft 50% van de Hagenaren aan 'zeker wel' te gaan stemmen – kortom: een *lager* percentage dan we in de aanloop naar de raadsverkiezingen van 2010 op een vergelijkbaar moment vonden, maar wel (minimaal) hoger dan de uiteindelijke opkomst in 2006.

De opkomstintentie van 50% is vergelijkbaar met de score die we in het landelijke onderzoek vonden³.

3 | Gaat u stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen?

	Nederland okt 2009	Den Haag okt 2009	Nederland nov/ dec 2013	Den Haag nov/ dec 2013
	%	%	%	%
Zeker wel	48	54	50	50
Waarschijnlijk wel	26	25	27	20
Waarschijnlijk niet	12	10	10	9
Zeker niet	9	8	6	14
Weet niet / wil niet zeggen	5	3	7	7

Ook zien we een verschil als we naar opleiding een leeftijd kijken. Ouderen (64%) en hoger opgeleiden (60%) geven beduidend vaker aan 'zeker wel' te gaan stemmen dan jongeren (42%) en lager opgeleiden (40%).

De opkomstintentie van Hagenaren van niet-westerse en van autochtone afkomst ligt even hoog: 46% zegt 'zeker wel' te gaan stemmen. Dit percentage blijft overigens ver achter bij de animo dat *westerse* allochtonen in Den Haag ten toon spreiden: maar liefst 71% zegt 'zeker wel' te gaan stemmen. In oktober 2009 gaven Hagenaren van Surinaamse, Marokkaanse, Turkse en Antilliaanse afkomst wat vaker dan Hagenaren van autochtone afkomst aan 'zeker wel' te gaan stemmen (60% versus 53%).

³ Politiek onderzoek TNS NIPO, begin december 2013.

2 Politieke peiling

2.1 Opnieuw nek-aan-nek race in het verschiet

In 2010 was de PvdA in Den Haag de grootste partij met ruim 21% van de stemmen. Nieuwkomer PVV was de tweede partij met bijna 17%, daarna volgden VVD (14,6%) en D66 (11,9%). Al vanaf de eerste van de vier peilingen die TNS NIPO uitvoerde, tekende de genoemde top vier zich duidelijk af.

PvdA, VVD, D66 en CDA vormen samen het college van wethouders. Daarnaast zitten er nog tien partijen in de gemeenteraad: PVV, GroenLinks, de Haagse Stadspartij, SP, Politieke Partij Scheveningen (PPS), Lijst Blanco (Khouilani)/ Partij van de Eenheid, PvdD, Islam Democraten, Groep De Mos en Groep Ter Linden. Hoewel de PVV aanvankelijk met acht zetels in de raad zat, heeft Arnoud van Doorn zich bij de Partij van de Eenheid aangesloten en zijn Richard de Mos en Paul Ter Linden beiden een eenmansfractie gestart.

Als er nu verkiezingen zouden zijn in Den Haag, zou zich opnieuw een strijd aftekenen tussen enkele partijen – en dan vooral PvdA, PVV en D66. De VVD lijkt hier vooralsnog enigszins achter te blijven. In deze peiling leidt de PVV de dans met 17,9% van de stemmen. De PvdA volgt met 16,9% van de stemmen. Omgerekend naar zetels zou dit inhouden dat de PVV momenteel acht zetels zou halen en de PvdA een zetelaantal dat schommelt tussen de zeven en acht. D66 volgt met 14,6% van de stemmen – goed voor zes á zeven zetels.

Daar weer achter volgt de VVD met 11,1% van de stemmen. Daarna valt er een duidelijk gat naar het CDA (6,8%) en de Haagse Stadspartij (5,9%). De SP zou 4,9% van de stemmen halen, Christelijk Sociaal Den Haag⁴ 4,2% en GroenLinks 4,0%.

Ook de OPDH, de Ouderen Partij Den Haag, zou 4,0% stemmen. Mochten de OPDH en Groep De Mos (goed voor 1,6% van de stemmen) echter onder één noemer gaan opereren, dan zou deze partij in één klap goed zijn voor 2 á 3 zetels.

Rekening houdend met nauwkeurigheidsmarges⁵ en wetende dat de campagne nog zo goed als van start moet gaan, kan er echter nog veel veranderen in de volgorde. Wel duidt deze uitkomst er op dat er een sterke versnippering van partijen zal plaatsvinden: de regeringspartijen (PvdA en VVD) lijken opnieuw wat in te leveren, D66 bouwt de in 2010 behaalde verkiezingswinst uit (of: consolideert deze minimaal), evenals voormalig nieuwkomer PVV.

Net als in 2010 zal opkomst naar alle waarschijnlijk een grote rol van betekenis gaan spelen in de uiteindelijke uitslag. Dat de PvdA zich in de top handhaaft is voor een belangrijk deel te danken aan de Hagenaren van niet-westerse afkomst. Zij stemmen voor bijna de helft (43%) op de PvdA en verder – in veel mindere mate – op VVD (11%), PVV (8%), Islam Democraten (8%), SP (6%), D66 (5%), OPDH (5%), CDA (4%), Christelijk Sociaal Den Haag (4%) en GroenLinks (4%).

Kijken we naar de autochtone Hagenaren, dan is de volgorde heel anders: 1. PVV (23%), 2. D66 (18%), 3. VVD (11%), 4. Haagse Stadspartij (10%). De PvdA volgt, met 8%, pas op de vijfde plaats. Zowel VVD (van 18% naar 11%) als de PvdA (van 14% naar 8%) verliezen in vergelijking met de eerste peiling van 2009/2010 aanzienlijk terrein.

⁴ Ten tijde van deze peiling was de aanname nog dat Christelijke Sociaal Den Haag zou deelnemen. Op maandag 9 december werd duidelijk dat niet deze partij, maar **Lijst ChristenUnie-SGP** zou deelnemen. Zie ook tabel 4 en 5.

⁵ Bij een steekproef van bijna n = 800 en percentages van 11 tot 18% is de marge zo'n 2% à 2,5%.

4 | Virtuele zetelverdeling gemeenteraad Den Haag n.a.v. peiling november 2013 (basis: respondenten die een partijvoorkeur kunnen noemen)⁶

	VERKIEZINGEN		1STE PEILING	
	2010 %	2010 Zetels	2013 %	2013 Zetels
PvdA	21,2	10	16,9	8
PVV	16,8	8/ 5	17,9	8
VVD	14,6	7	11,1	5
D66	11,9	6	14,6	7
GroenLinks	6,0	3	4,0	2
CDA	5,9	3	6,8	3
Haagse Stadspartij	4,2	2	5,9	3
SP	4,0	2	4,9	2
PPS	3,0	1	0,5	0
Blanco Lijst (Khoulani)/ Partij van de Eenheid	2,4	1/ 2	0,3	0
Partij voor de Dieren	2,4	1	2,1	1
Islam Democraten	2,4	1	2,1	1
ChristenUnie	1,8	-	*	*
Trots	1,6	-	*	*
Christelijk Sociaal Den Haag/ SGP (in 2013 incl ChristenUnie) ⁷	0,8	-	4,2	2
Stop Wilders Nu	0,5	-	1,4	0
Unie van Democraten (De Unie)	0,2	-	-	0
Nederlandse Moslim Partij	0,2	-	*	*
De Vrije Tegenpartij	0,1	-	-	0
De Liberale Partij	0,1	-	0,3	0
Groep De Mos	*	1	1,6	1
Groep Ter Linden	*	1	*	*
OPDH	*	*	4,0	2
Platform Lokale Partijen		*	-	0
Familia (Directe Democraten)	*	*	0,3	0
	*			
TOTAAL	100	45	100	45

*neemt/nam niet deel aan verkiezingen

Bovenstaande peiling is gebaseerd op de respondenten die een keuze kunnen maken. Er is echter ook nog een deel dat het niet weet (29%) of nu al zegt niet te gaan stemmen (13%). Dat zien we in onderstaande tabel.

⁶ Lijst van partijen samengesteld in nauw overleg met de gemeente Den Haag. Eventuele nieuwe partijen kunnen zich nog inschrijven!

⁷ In de volgende peilingen wordt deze partij onder de noemer Lijst ChristenUnie-SGP voorgelegd.

5 | Op welke partij zou u stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen (basis: alle ondervraagden)?

	Den Haag 1ste peiling nov/ dec 2013 %
PVV	10
PvdA	9
D66	8
VVD	6
CDA	4
Haagse Stadspartij	3
SP	3
Christelijk Sociaal Den Haag/ SGP (in 2013 incl ChristenUnie) ⁸	2
GroenLinks	2
OPDH	2
Partij voor de Dieren	1
Islam Democraten	1
Groep De Mos	1
Stop Wilders Nu	1
PPS	0
Partij van de Eenheid	0
De Liberale Partij	0
Familia (Directe Democraten)	0
Unie van Democraten (De Unie)	0
De Vrije Tegenpartij	0
Platform Lokale Partijen	0
Anders (zoals: 50 Plus)	1
Zou niet stemmen	13
Blanco/ ongeldig	1
Wil ik niet zeggen	3
Weet ik (nog) niet	29

⁸ In de volgende peilingen wordt deze partij onder de noemer Lijst ChristenUnie-SGP voorgelegd.

3 Waar moeten de verkiezingen over gaan?

3.1 Zorg belangrijkste onderwerp in Den Haag

De komende raadsverkiezingen in Den Haag lijken een iets ander accent te gaan krijgen dan de verkiezingen in 2010. Niet verwonderlijk, gezien de jarenlange economische tegenwind waarmee Nederland sindsdien te maken heeft gehad: (sociaal)economische onderwerpen hebben volgens Hagenaren aan belang gewonnen, als we het hebben over 'onderwerpen waar politieke partijen zich bij gemeenteraadsverkiezingen moeten inzetten'.

Armoedebestrijding, werk en inkomen (in oktober 2009 nog door 24% genoemd) komt nu met 36% op een derde plaats, terwijl gezondheidszorg met 42% nu het belangrijkste onderwerp wordt gevonden. Veiligheid, in 2009 nog het belangrijkste onderwerp, komt met 39% nu op een tweede plaats. Verkeer, openbaar vervoer en parkeerbeleid (nu door 31% genoemd) zakt van drie naar vier. Verder zijn de verschuivingen niet al te groot.

6 | *Belangrijkste onderwerpen waar politieke partijen zich bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag voor in zouden moeten zetten (drie antwoorden gegeven)*

	Den Haag, okt 2009	Den Haag, nov 2013
	%	%
Gezondheidszorg	38	42
Veiligheid	49	39
Armoedebestrijding, werk en inkomen	24	36
Verkeer, openbaar vervoer en parkeerbeleid	35	31
Jeugdvoorzieningen, onderwijs, kinderopvang en buitenschoolse opvang	22	24
Wonen, groenvoorziening en bouwprojecten	27	21
Gemeentebelastingen	18	17
Gehandicaptenvoorzieningen en ouderenvoorzieningen	14	17
Integratie van allochtonen en autochtonen	16	12
Milieu (bijvoorbeeld uitstoot CO2 door verkeer en industrie)	15	11
Inpraak en democratie	7	8
Kunst en cultuur en uitgaansmogelijkheden	5	8
Sport en sportfaciliteiten	6	7
Winkels	5	4
Prostitutiebeleid	0	<i>1</i>
Geen van deze	1	2
Weet niet	3	3

*Bold lettertype: significante toename, cursief: significante afname

3.2 Onderscheid thema's naar groepen kiezers

Voordat de campagne goed van start gaat, is het interessant om te kijken welke thema's van belang zijn voor welke groepen kiezers.

Onderstaande tabel toont de tien belangrijkste thema's in Den Haag en geeft weer welk type kiezer - althans: de huidige achterban van partijen! - aan welk thema belang hecht. *Alleen de partijen die significant van het gemiddelde afwijken worden genoemd.*

7 | Welke kiezers hechten aan welke thema's belang?

	Thema (gemiddeld)	Boven gemiddeld belang:
	%	%
Gezondheidszorg (bijvoorbeeld thuiszorg, ziekenhuizen) en verslavingszorg	42	CDA (61%), PVV (55%)
Veiligheid	39	VVD (51%)
Armoedebestrijding, werk en inkomen	36	SP (58%), PvdA (48%)
Verkeer, openbaar vervoer en parkeerbeleid	31	Haagse Stadspartij (53%), VVD (49%), D66 (48%)
Jeugdvoorzieningen, onderwijs, kinderopvang en buitenschoolse opvang	24	PvdA (33%)
Wonen, groenvoorziening en bouwprojecten	21	D66 (39%), VVD (35%)
Gemeentebelastingen	17	Geen partij
Gehandicaptenvoorzieningen en ouderenvoorzieningen	17	PVV (43%)
Integratie van allochtonen en autochtonen	12	GroenLinks (41%), PVV (23%)
Milieu (bijvoorbeeld uitstoot CO2 door verkeer en industrie)	11	SP (48%), GroenLinks (35%), Haagse Stadspartij (35%)

Etniciteit

Etniciteit speelt geen heel grote rol in het bepalen van het belang dat Hagenaren aan bepaalde politieke thema's hechten. *Zorg* (48% versus 42% gemiddeld) en *jeugdvoorzieningen en onderwijs* (39% versus 24% gemiddeld) spelen een relatief grote rol voor niet-westerse allochtonen, terwijl *verkeer, openbaar vervoer en parkeerbeleid* (35% versus 31% gemiddeld) en *wonen, groenvoorziening en bouwprojecten* (26% versus 21%) voor autochtone Hagenaren in boven gemiddelde mate meespelen.

Leeftijd

Oudere Hagenaren (55+) hechten een (nog) groter belang aan *zorg* (55% versus 42% gemiddeld) en *veiligheid* (45% versus 39%). Ook *gehandicaptenvoorzieningen* (31% versus 17% gemiddeld) worden belangrijk gevonden.

Jonge Hagenaren (18-34 jaar) vinden *armoedebestrijding, werk en inkomen* echter boven gemiddeld belangrijk (44% versus 36%) – sterker, voor hen is dit het belangrijkste thema. Verder hechten ze belang aan *jeugdvoorzieningen, onderwijs en kinderopvang* (33% versus 24% gemiddeld) en *milieu* (17% versus 11% gemiddeld).

Hagenaren van middelbare leeftijd vinden het van relatief groot belang dat politieke partijen zich inzetten voor *verkeer, openbaar vervoer en parkeerbeleid* (35% versus 31% gemiddeld) en *gemeentebelastingen* (23% versus 17% gemiddeld).

Opleiding

Hoger opgeleide Hagenaren hechten relatief veel belang aan *verkeer, openbaar vervoer en parkeerbeleid* (38% versus 31% gemiddeld), *wonen, groenvoorziening en bouwprojecten* (27% versus 21%), *milieu* (14% versus 11% gemiddeld), *kunst en cultuur* (13% versus 8%) en *inspraak en democratie* (11% versus 8% gemiddeld). Ze hechten daarentegen minder belang aan *zorg* (37% versus 42% gemiddeld) en *veiligheid* (35% versus 42%).

Behalve aan zorg, veiligheid en armoedebestrijding hechten lager opgeleide Hagenaren ook relatief meer belang aan *gehandicaptenvoorzieningen* (28% versus 17% gemiddeld).